

A photograph of two young boys sitting at a desk, looking at a laptop. The boy in the foreground is wearing a black hoodie with a 'tusass' logo and a black cap with a green band. The boy behind him is wearing a white shirt. The background is blurred, showing a patterned wall. Teal wavy lines are overlaid on the left side of the image.

tusass

PIUJUARTITSINERMUT NALUNAARUSIAQ

2022

Inuiaqatigiinnut iluaqutaajumavugut

Imarisat

- 4 Piujuartitsinermut anguniagaq
- 6 Aallaqqaasiut
- 8 Niuernerp ilusia
- 10 Piujuartitsisumik niurneq
- 16 Piujuartitsinissamut periusissiaq
- 18 Piujuartitsilluni ineriartortitsinissamut nunarsuarmi anguniakkat
- 24 Ileqqorissaarneq
- 26 Silap pissusia avatangiisillu
- 30 Inooqatigiinnerit aamma sulisoqarnermut tunngasut
- 36 Pisortaqaqatigiinni suaassutsikkut agguataarinermut nassuiaat
- 38 Peqquserluttuliornaveersaartitsineq
- 40 Piujuartitsisumik ataatsimoorneq
- 42 Ajutoorfusinnaasut
- 43 2023-mi suliniutit
- 44 Siulersuisuni siulittaasoq
- 46 Nalunaarusiap paasissutissartaanik nalunaarsuut

Piujartitsinermut anguniagaq

Kinguaariinnik tullernik salliutitsineq.
Tusass kinguaariinnik tullernik ineriartortitsisinnaallutillu
piginnaasaqarnerulersitsisinnaasunik kiffartuussisarpoq.

Internetip aliikkutatut isigineqarnera naligalugu ineriartornissamut
ilikkagaqarnissamullu aqqutissaanera siuarsaaqataaffigerusupparput.

Aallaqqaasiut

Digitalikkut ataqatigiinneq

Periusissiap 2020-2024-moortup qiteqqunne-rani Tusass pitsaasumik inerititaqarfusumillu ineriartornermik ingerlatsivoq. Periusissiap siuliata bredbãndi kikkunnut tamanut atuutilersikkaa maanna periusissiami ineriartortitsilluni digitalikkut ataqatigiinneq pingaartinneqarluni anguniagaavoq. Digitalikkut atvereersuusuni digitalikkut peqatigiinnermik sungiussereersimasunut aammalu internetimik atuinermi nutaraanerusunut neqeroorutissanik nutaajunerusunik pitsaanerusunillu pingaartitsilluni ineriartortitsisoqarpoq.

Kalaallit Nunaata digitalikkut ineriartorneranut aamma siunissami sulinermik inuussutissarsiu-teqartussanut teknologiimik paasinninnerup digitalikkullu piginnaasaqarnerup siunissami pingaartutut inissisimanissaanut sulilersussat eqqanaarsarnissaannut aningaasaliisarput. Ukiut pingasungajaat matuma siora Coding Classimik suliniutip aallartinneraniit 2022-p naanerata tungaanut atuaqatigiiaat 53-it kommunini tamaneersut ingerlatsisimapput. Iliuusissatut anguniakkatsinni allarpassuit assigalugit Covid-19-imit patsiseqartumik kinguaattoorneq aamma misigaarput. Piujuartitsineq tunngavigalugu kinguaatsinnik tunngavissinissaq eqqarsaatigalugu ilinniartitsisunik ineriartortitsineq aamma ingerlatilerparput, tamannalu pissutigalugu ilinniartitsisunik suleqatigilissallugu aalajangerpugut. Tusassittaag ilinniartitsisunik sulisunik suleqateqarluni ilinniartitsisut aqqanillit teknologiimik paasinninnaanermik Coding Class tunngavigalugu atuarfinni ilinniartitsisinaalersillugit ilinniartitsisinermik ingerlataqarpoq.

Piujuartitsineq tunngavigalugu digitalimik ataqatigiiffinnik pilersitsissagaanni nalunaara-

suartaateqarnermi attaveqaasersuutit isuman-naatsumik pilersorneqarnissaat pingaarnepaaajuvoq. Tutsuiginartumik pilersuisinnaanermut sillimaniarneq amerlangaartunik attavinnut tutsuiginartumillu attaveqaatinik aqqqissuusinermut aningaasaliinermik tunngaveqartariaqarpoq, tamakkuali ingerlanniaraanni nukimmik annertooujussuarmik pisariaqartit-sisoqassaaq. Nukik kissaatigisaq sapinngisaq tamaat piujuartitsineq tunngavigalugu pilersineqartussaassasoq Tusassip kissaatigaa, taamaattumik nukissiuutit ataavartut seqerngup anorrillu nukingannik pilersitat atorlugit qaqqat qaani illunilu toqqakkani inissitat pilersiortorneqassapput. Mingutsitsinngiinnaratik aammattaag killeqanngitsumik pilersuisuupput taamaalillutillu isumannaatsumik pilersuinermut qulakkeerinnitsitsisuullutik.

Naak nunarsuarmi allanngoriartortumi Covid-19-eqareernerata kingorna nappaalaffio-reersumi sorsunnermillu aamma malitseqartumi sunnigaagaluarluta suliniutitsinnullu naammasisariaqartunut pisut qulernalersitsisarluartut taamaattoq Tusassimi sulisut tamarmik Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni pisunut allanngueqataallutik suliuarput. Tulluusi-maarutigaara suliffeqarfimmi tunniusimasunik sulisulimmi ilaagama, sulisummi tamavimmik Tusassimik naleqalernerulersitsipput. Tusass inuiaqatigiinnut naleqalernerulersitsivoq ataatsi-moorlutalu Kalaallit Nunaannut attaveqaqatigiinnermik digitaliseeriinermillu anngussisuulluta.

Kristian Reinert Davidsen
Pisortaaneq

Niernerup ilusaa

Isumalluutit pingaarnerit

Sulisut
Suliffeqarfippit akimorlugu nioqqutinik sullissinernillu pilersuisinnaanerput sulisutta qulakkeertarpaat, tamarmillu pisinnaasamikkut ineriartornissaminnut periarfissinneqar-nissaasa neqeroortiginissaa anguniartarpaat.

Aningaasatigut isumalluutit
Aningaasaliinigit sapinn-gisamik ingerlatsinitsinni isertitanit saniatigullu taarsi-gassarsinerit aqutigalugit aningaasalersortarpaat.

Atuisut piginnittullu
Atuisugut piginnittugullu suliffeqarfitsinnut tunnga-viupput, taakkunungalu atassuteqarnerit tamaasa pingaartitaraagut.

Inuiaqatigiinnik sullisseqataaneq
Aaqqiisutissanut aningaasa-liisarpugut, nunap immikkoor-tuini digitalimik ineriartornis-samik qulakkeerinittumik, aamma killilimmik aningaa-sarsiorfusinnaasuni.

Aningaasaliinerit

Attaveqasersugaaneq

- Suliaqarfimmi Kalaallit Nunaani tamarmi oqarasuaateqarneq internetimullu attaveqarneq qulakkeerneqartarpoq pilersuisussaanerullu isumannaatsunissaa pingaarnertut ukkatarineqarluni.
- Attaveqasersuinerit, annertusaajuernerit attaviillu ullutsinnut naleqqullutillu tulluurtut sullitatsinnut pilersuisutaanissaat qulakkeertarpaat.

5.404 km		Imaatigut kabeli
1.710 km		Qaqqap qaavini 67-ini sakkortusaaviit
3		Qaammataasat atorsinnaanerit isumaqatigiisutit
107,8 mio.		2022-mi aningaasaliisutiginer-qarnerat, kr-inggorlugu

Kaaviiaartitat

Oqarasuaateqarneq internetilu

Kaaviiaartitat 65 %-ii

- Tassani innuttaasunut suliffeqarfinnullu oqarasuaatinut internetimullu nioqqutinik pilersuisoqarpoq.
- Nioqqutinik nutaanik ineriartortitsivaneq Nunatsinni silarsuullu sinnerani sullitat taamaallit digitalikkut ineriartornermut peqataanissaminnut periarfissinneqarput.

1 %		Internetimik atuisut amerlas. 2022-mi qaffariaataat
17 %		Internetimi datanik atuisut 2022-mi qaffariaataat
68.272		Oqarasuaammik angallattakkamik atuisut

IT-mik sullissinerit allallu

Kaaviiaartitat 21 %-ii

- Euliffeqarfutilinnut niuefik IT-qarnikkut aaqqiisutinik ullutsinnut naleqquttunik, suliffeqarfiit suliaminnik pingaarnerpaanik ukkataqarinnissaanut periarfissisunik Kalaallit Nunaanni tamarmi sullitatsinnut neqeroorteqarpoq.
- Tusass Kalaallit Nunaanni ajornartorsiuulernermi isumannaallisaanermilu upalungaarsimanermik sullissisutut imaani angalasunut isumannaallisaqataavoq.
- Silaannakkut angallannermut sullissinerit silasiorfinnullu kiffartuussinerit. Kalaallit Nunaanni angallanneq qajannaatsumik ingerlatitseqataaffigineqarpoq.

24/7		Aasiaat Radiomi ulluni 365-ini sulisoqarneq
3.702		Timmisartut angallannerit silasiornermut ballonit ukiumullu qullartinneqartartut
18 %		Suliffeqarfinnut oqarasuaatit 2022-mi qaffariaataat

Digitaliusumik niuerneq ataqaftigiisaarinerlu

Kaaviiaartitat 11 %-ii

- Kalaallit Nunaanni allakkeriveqarnermi kisermaas-sisutut allakkerinnermut niuefiup nunatsinnut tamarmut isumannaatsumik sullissinissaa qulakkeerpaa.
- Kalaallit Nunaannut tamarmut poortukkat apuunneqar-nissaannut qulakkeerininnerit neqeroortiginerput, tamatumalu innuttaasut suliffeqarfillu nunanit allanit niuersinnaanerit periarfissaqalersippaa.

14		Nunatsinni Tusass pisiniarfii saaffiginittunik sullissisussat
125 tons		Allakkat 2022-milu appariaatit 10 %-it
133.000		Poortukkat 2022-milu appariaatit 6 %-it

Nioqquteqarneq

Kaaviiaartitat 3 %-ii

- Ataatsimoortukkaanik nioqquteqarfik Kalaallit Nunaanni innuttaasut internetimut attavilersuisunermi unammillertinik toqqaasinnaanerannut periarfissivoq.
- Suliaqarfik internetimik nioqquteqartunut nioqqutinik ineriartortitsisuuvoq, taamaalliluni taakku sullitaminnut nioqqutinik ullutsinnut naleqquttunik aamma nioqqute-qarsinnaaqqullugit.

27 %		Sullitanut annertuokkuutaarunik pisisartunut nunani tamalaani sullissinerit 2022-mi qaffariaataat
------	--	---

Piujartitsisumik niuernerq

Ilaasortaaffit

Tusassip Naalagaaffit Peqatigiit attaveqaqati-giiffianut Global Compactimut 2014-imi ilaasortanngorpoq taamaalillunilu inuit pisinnaatitaaffi-
fiinut, sulisut pisinnaatitaaffi, avatangiisimut aamma pequserluttoqannginnissaanik tunngavi-
usunut qulinut malitsitsissalluni. Taamaaliorpugut Naalagaaffit Peqatigiinni Global Compactimi suliarineqartut tapersorsornissaat pingaarute-
qarmata aammalu taamaaliornitsigut anguni-
arneqartut tunngaviisa pingaaruteqarnerat naleqarnerulersitsiniarnitsinni suleqatitsinnut nalunaarutiginnissaat kissaatigatsigu. Suliamut tamassumunnga malitsigitillugu Naalagaaffit Peqatigiit nunarsuarmi anguniagaat 17-iusut anguneqarnissaannut tapertaaniarluta aamma sulivugut.

Naalagaaffit Peqatigiit attaveqaqati-giiffianut Global Compactimut suli tapersorsorniak-
katsinnut piujartitsinermut iliuuserisatsinnik siuariarnitsinnillu ukiukkaartumik nalunaaru-
siortarpugut. Taassuma saniatigut Tusass CRS Greenlandimut aammalu Transparency Interna-
tional Greenlandimut Nunatsinni akisussaasu-
seqaqataanermik aamma siarsaaqataasunut suliaqartunut ilaasortaavortaaq.

Ukiukkaartumik naatsorsuusiortarneq pillugu inatsimmi §99a-mi inuiaqatigiinnut akisussaasu-
sermut nassuiaammi, §99b-mi pisortat akornanni inuttalersuineri suaassuseq pillugu nassuiaammi kiisalu §107d-mi assigiaangissuseq pillugu anguniagaqarnermut nassuiaat tunngavigalugit una nalunaarussiaq suliarineqarpoq.

Naalagaaffit Peqatigiit attaveqaqati-giiffiat Global Compact, CRS Greenland aammalu Transparency International Greenland pillugu sukumiinerusumik paasisaqarsinnaavutit ukunani:

www.unglobalcompact.org
<https://csr.gl>
<https://www.transparency.gl>

Tunngavigisat qiliusut ataqqivagut

Inuit pisinnaatitaaffi

Tunngavik 1: Suliffeqarfiit sunniuteqarfigisin-
naasaasa iluini, inuit pisinnaatitaaffii nunarsuar-
mioqatigiinnit nalunaarutigineqarsimasut, suliffe-
qarfiit tapersorsorlugillu illersornerat ataqqisari-
aqarpaat; aamma

Tunngavik 2: Inuit pisinnaatitaaffiisa innar-
lerneqannginnissaannut qulakkeerinneqa-
taasariaqarpoq

Tusassip inuit pisinnaatitaaffii nunani tamalaani akuerisaasut ataqqivai inuillu pisinnaatitaaffi-
inut pitsaanngitsumik sunneeqataannginnissamut akisussaaffiit uagutsinnut tutsineqarsimasut eqqumaffigalugit. Tunngaviusunik qiliusunik tapersorsuinikkut aamma inuit pisinnaati-
taaffii pillugit suliffeqarfiimmi politikkeqarnikkut tamanna takutipparput. Tamanna aquti-
galugu naleqartitatsinni inuit pisinnaatitaaf-
fiinik suliaqarnermik naammassinninnissamik pisussaaffeqarpugut. Taamaattumik aqutsisugut sulisugullu qinnuigaagut pitsanngorsaannissamut periarfissanik ukkatarinnequllugit, iliuse-

qarnernik naleqquttunik aallartitseqqullugit angusallu pillugit nalunaarussiaqullugit.

Sulinermik inuussutissarsiuteqartut pisinnaatitaaffi

Tunngavik 3: Sulisut kiffaangussuseqarlutik peqatigiiffiarsinnaatitaanerat aamma ataatsi-
moorlutik isumaqatiginniarsinnaatitaanerat suliffeqarfiup ingerlattariaqarparaa; aamma
Tunngavik 4: Pinngitsaaliilluni sulisitsisarnerit tamaasa atorunnaarsinnissaat tapersorsorlugi; aamma

Tunngavik 5: Meeqqanik sulisitsisarnerup unitsin-
nissaa tapersorsorlugi; aamma
Tunngavik 6: Suliffimmi atorfinitsisinermilu assigiinngisitsineq atorunnaarsivillugu

Pisinnatitaaffik inatsisitigut aalajangersaavi-
gineqarsimanngippat aqqqissuisinnaanermut kiffaangissuseqarneq aamma sulisut aqqqissuisinnaatitaaneranunat ataatsimullu isumaqatiginninniuteqarsinnaaneranunat periarfissaq Tusassip tapersorsimasussaavai.

Naalagaaffit Peqatigiit meeqqat pisinna-
titaaffii pillugit isumaqatigiissutaani aalajan-
gersakkat naapertorlugi pinngitsaaliilluni sulisitsineq meeqqallu sulisutut atorneqarnerat Tusassip akuersaanngilaa.

Tusassip iliuitsit ajuallatsitsissutaasut, qinngasaarinerit, suliffimmi nikanarsaalluni tiingaffiginninnerit qanorluunniit ittut akuerinngilai sulisullu tamarmik tamakkuninnga nalaataqassagaluarunik akuerissanngilaat.

Inuit pisinnaatitaaffi

Sulinermik inuussutissarsiute-
qartut pisinnaatitaaffi

Avatangiisit

Pequserlunnernut
pinaveersaatitsineq

UN Global Compact pillugu
paasisaqarnerorusukkuit una takuuk:
unglobalcompact.org

saallu ukkataraagut.

Peqquserlunnernut pinaveersaatitsineq

Tunngavik 10: Peqquserlunnerit suulluunniit suliffeqarfup akiortariaqarpai, soorlu pinngit-saaliilluni akiliisitsiniartarnerit aamma akilersilluni pinerluttuliortarnerit

Tassunga Tusassip politikkaa tunngavigalugu Tusass peqquserlunnernut tamanut akerliuvoq. Politikkitsinni ilaatigut nassuiarneqarpoq suliffeqarfik tunissuteqartunut qanoq figusarner-soq, aamma niuerner-mut tunngatillugu soqutigisat aporaassinnaanerannut qanoq isummertarner-soq. Unioqqutitsineq atorfim-mut kinguneqaataasinnaavoq. Unioqqutit-sinerit pillarneqaataasinnaasut politiinut nalunaarutigineqassapput.

Unioqqutitsineq sanioqutaariner-luunniit

Sulisorisaniit, kiffartuussisunit allanilluunniit Tusassimut naleqalersitsisunit suleqatigisatsinnit tunngavigisanik quliusunik sanioqutaarisooqas-sagaluarpat oqaloqatigiinnikkut suleqatigiinnik-kullu iliuusissanik pilersaarusoqatigiittoqassaaq unioqqutitsinerlu unitsillugu. Tamanna pisinna-anngippat aaqqiissutissanik allanik Tusass ugartuisinnaavoq.

Kristian Reinert Davidsen
Administrerende direktør

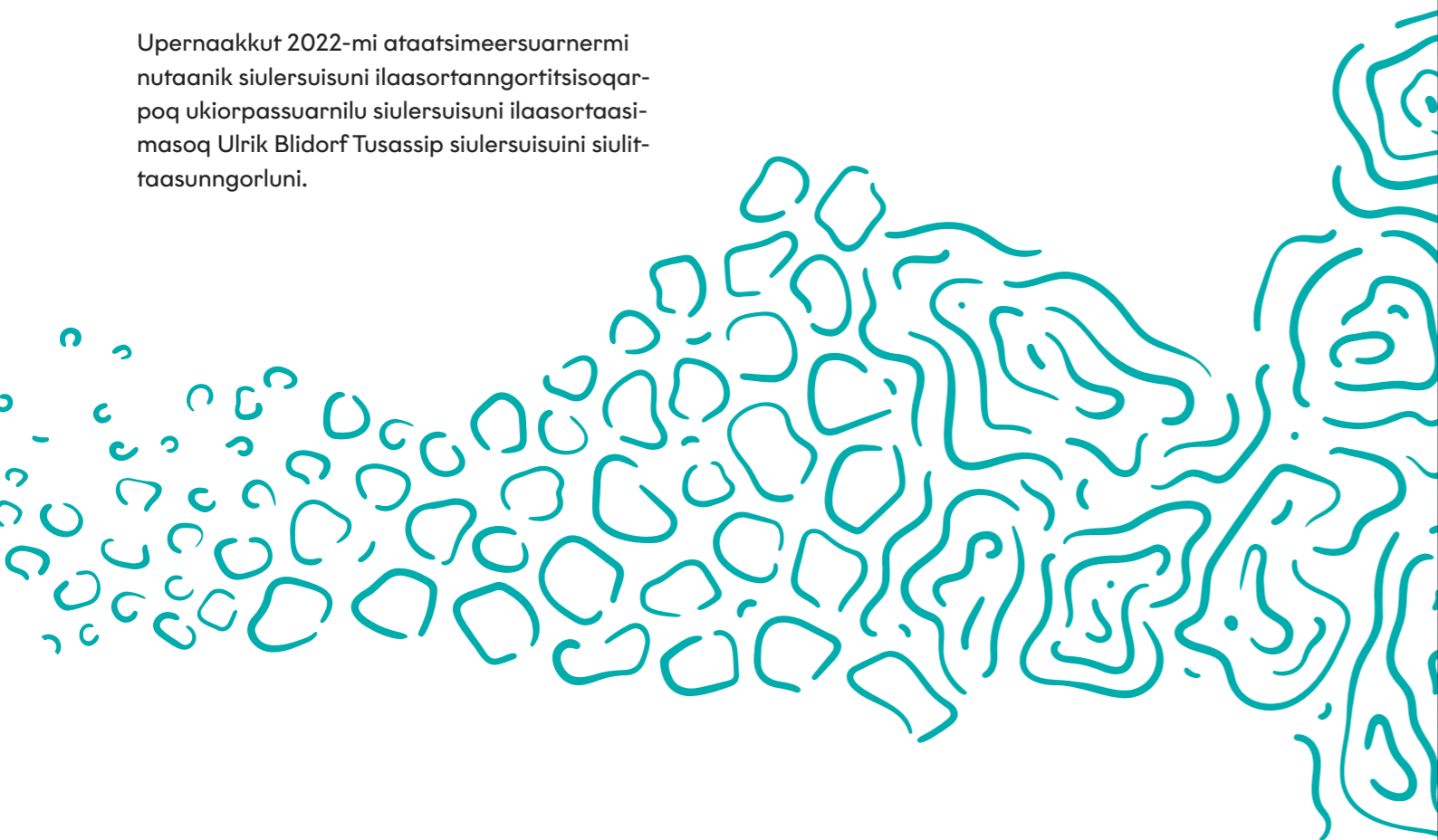
Piujartitsisumik niuorneq

Suliamik aqqissuussineq

Piujartitsineq pillugu ingerlatsinermut iliuusissamut akisussaassuseq sulisoqarnermik pisortami inissisimavoq, taanna atorfinnik 3,5-inik nalilinnik Tusassip pingaarnertut suliniutaanut inuttalerneqarsimavoq. Tassunga tunngatillugu Tusassip suliniutaata annersaanut Coding Classip saniatigut suliniutit allat piujartitsineq pillugu sammiveqartut meeqqanut inuusuttunullu ilinniarfeqarfinniittunut piviusunngortinnissaasa saniatigut niuernerup iluani iliuusissanik piujartitsinermik periusissiakkut ingerlataqarnermi aamma inunnuat atugaasunngortitsinerit, nalunaarsuinerit malitseqartitsinerillu immikkoortortaqaqarfup qulakkiissavai.

Upernaakkut 2022-mi ataatsimeersuarnermi nutaanik siulersuisuni ilaasortanngortitsisoqarpoq ukiorpassuarnilu siulersuisuni ilaasortaasimasoq Ulrik Blidorf Tusassip siulersuisuini siulittaasunngorluni.

Tamassuma kingunerisaanik Tusassimi piujartitsinermik pingaartitsineq minnerulersimangilaq, taamaattorli siulersuisunngortunut pisariaqarsimavoq suliaqarfup pineqartup ineriartorsimanagerata itinerusumik ilisimasaqarfiginerulernissaa. Tassungalu atatillugu siulersuisut siullermeerlutik ileqquusumik ataatsimiinneranni piujartitsineq nalunaarsuinerimullu piumasaqaatit (ESG) pillugit sulinertalimmik eqimattatut suleqatigiittoqarsimavoq. Taamatut eqimattatut suleqatigeereernermi ukiuni aggersuni iliuuseqarfigisassanut sinaakkutissiisumik aamma pingaartitanut tunngavissiisussamik suliaqartoqarsimavoq.

Piujartitsinissamut periusissiaq

Kinguaariit tullii siunissaraagut

Inuiaqatigiinnut akisussaaffinnut tunngatillugu Tusassip politikiani tunngaviit, akisussaaffiit pisussaaffillu pingaarnerit:

"Niurnerput akisussaassu-seqartumik ingerlapparput sulisutsinnik, najukkatsinni inooqatigiinnermik avatangii-simillu inooqataaffigisatsinnik isumatusaarluta ataqqinnil-lutalu. Niurneq digitalimik Kalaallit Nunaannut iluaqu-taasussamik aningaasaliif-figisarput sunniuteqarluar-tumik aalajaatsumillu ingerlar-parput. Ilisimasatsigut, misilit-takkatsigut paasisimasaqarlu-arnitsigullu naleqalersitsisumik ineriartortitsisuvugut."

Kinguaariit tullii siunissaraagut

Anguniagaraarput piujartitsinermut suliagut siunissamut suliffeqarfitsinnik qulakkeerinnisaat kiisalu Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiit akornanni digitalikkut ataqatigiinnerup ineriartortinnis-saanut pitsaasumik tapersiinnisaat. Niurnitsinni ukkatarisagut pingaarnerit tassaapput inuiaqa-tigiinni digitalikkut piginnaasanik annertusa-anissaq - pingaartumik meeqqanik inuusut-tunillu ilinniartitsinerit aammalu niurnitsinni piujartumik nukimmik siammarterinissaq.

Meeqqat inuusuttullu akornanni IT-mut teknolo-giimullu soqutigisaqarnerup siuarsarneqarnissaa Tusassip anguniagaraa. Tamanna pingaar-nerutillugu siunissami amerlanerusunik IT-mut immikkut piginnaanilinnik, teknikerinik ingenj-erinnillu peqalernissaa tapersersorusupparput.

Taamaattumik piujartitsinissamut periusis-siarput malillugu suliassat digitalimik atuiffiusut aqutugalugit meeqqat inuusuttullu ineris-arnissaat isiginiarparput kinguaariillu tullii silarsuarmi digitaliuneruleralluttuinnartumi pilersitaqarnissaannut piginnaaneqarneruler-sinniarlugit. Meeqqat inuusuttuaqqallu digitali atorlugu periarfissanik atuisuinnassangillat, teknologiimi inuiaqatigiit ineriartortneranni qitiulluinnartussami namminneq pilersitseru-sussuseqassapput nutaaliorusussuseqarlutillu. Suliniutit ilinniartitsinerillu aqutugalugit meeqqat inuusuttullu suliatigut nukittorsar-nissaannut ilinniartitsinerit angusat naleq-quttut inerisaaqataaffigissavagut.

Iluutsitsinnut ilaasoq alla tassaavoq sakkortu-saavitsinni nukimik ataavartumik siammarteri-nissaq. Inoqannginnersami nukimik pilersuineq aalaakkaangitsoq tassaavoq ingerlatsinitsinni nutarterinitsinnilu unammillernartut annersaasa ilaat. Sakkortusaavitsinni nukimik ataavartumik atuiunerlerneq Kalaallit Nunaanni attaveqaaser-sugaanerup ingerlanneqarnerata aalaakka-nerunissaanik qulakkeerinninneruvoq, kiisalu avatangiisifigut aningaasatigullu Tusassimut iluaqutaassalluni.

Piujartitsilluni ineriartortitsinissamut nunarsuarmi anguniakkat

Iliuserisagut

Tusassimi piujartitsineq pillugu suliat inuiaqatigiinnut qanoq iluaqutaaneri qanorlu allannguutaasumik suliaqarnitsinnik qaammaasaqarnerulernissamut suliffeqarfimmi suliat aaqqis-sornerinut tunngatillugu nunarsuarmioqatigiit anguniagaat atornerqarput. Anguniakkat piujartitsinermik suliaqarnerup ukkatarineqarneranut sakkortusaataallutillu ataatsimoorussamik iliuuseqarnissamut sunniuteqarput, suliffeqarfup iluani inuiaqatigiillu akuuffigisatta iluanni.

2022-mi ukiakkut arfinileriarluni Tusassimi immikkoortortaqaarfii 13-it peqataaffigisaannik sulinertalimmik eqimattakkuutaartitsisoqarpoq, taamatut suleqatigiissitsinerup siunertaraa

piujartitsinerup suuneranik ataatsimoorussamik aalajangersaanissaq aamma suliarineranik suliffeqarfimmik peqataatitsinissaq soorluttaaq aamma suliniutinik ingerlanneqartunik sammisamilu aalajangersakkanik atuuttunik ilisimatitsinissaq aamma siunertaasimasoq. Suleqatigiissitsinermi siunissami piujartitsinermik ingerlatsinermut iliuuserineqarsinnaasut nutaat isumasarsiallu saqqummiussuunneqarput.

Sulinertalimmik eqimattakkuutaartitsilluni aaqqissuussinerit 2023-mi nangingeqassapput taamaaliornikkullu suliffeqarfik tamaat ukiup naanerani peqataatinneqarsimassalluni.

Nunarsuarmi anguniakkat sisamat ukkatagut tassaapput:

Anguniagaq 4.1

Kinguaariit tulliisa digitalimut piginnaasaat pitsanngorsarusuppugut. Ilinniartitsinermiit naammassisaqarfusunik naleqquttunillu, meeqqanut inuusutunullu suliamut piginnaasaqarnerulersitsisunik angusaqarusuppugut.

Anguniagaq 7.2

Attaveqaasersuutit isumannaasut piujartitsineq tunngavigalugu qulakkerusuppugut teknologiillu avatangiisimut eriaginnittut Kalaallit Nunaanni atulernissaannut peqataalluta.

Anguniagaq 9.1

Attaveqaasersugaanerup isumannanngitsup tatiginartullu ineriartortin-neratigut Kalaallit Nunaanni innuttaasut attaveqatigiinnikkut teknologii- niik pisinnaalluartunik pilersornissaat qulakkiissavarput, inuiaqatigiinnilu aningaasaqarnikkut ineriartortitsilluta, Kalaallillu Nunaat nunarsuup sinneranut attavilerlugu.

Anguniagaq 17.17

Suleqatigiinnernik nukittuunik ataatsimoorlunilu suliaqarnermi aaqqiis- sutissanut tappiffiunerusunik pilersitsissaagut.

Coding Class – meeqqat atuarianni kodelerineq

Tusassip nunatsinni kommunit tallimat tamaasa suleqatigiissuteqarfigalugit isumaqatigiissuteqarfigai meeqqallu atuarianni klassini angajullerni atuartut koderinermik ilinniartinneqarnissaannik neqeroorfigisarlugit. Ilinniartinneqarnerup nalaani atuartut suleqatigiillutik, misissueqqissaatigiillutik nutaaliortullu qanoq koderinikkut ilusilersuisarnermik paasisaqqartarput.

2022-mi Coding Classinik katillugit 30-riarluta Paamiuni, Aasianni, Tasilami, Ummannami, Qaartumi, Sisimiuni, Maniitsumi Nuummilu ingerlatsivugut, soorlu aamma Kangerlussuarmi misiliutaasumik qarasaasiakkut attaveqaatit aqqutigalugit taamatut ingerlatsisoqartoq.

Coding Classimi pissartannorgorniunneq

Ukiuni tulleriinni Coding Classertitsinerit naamassigaangata pissartannorgorniutsinermik Aasianniit, Ilulissaniit, Sisimiuniit, Kangerlussuarmiit, Nuummiillu peqataaffigineqartumik naggasiisarpugut.

Qarasaasiakkut pinnguaammik "Super Stickman"-imik taaneqartumik suliaqarnertik pissutigalugu Nuummeersut Aviana Bisgaard Aputsiaq Bernth-Abelsenilu ajugaasutut toqqarneqarput Danmarkimilu qarasaasiakkut pissartannorgorniutivinnermut ingerlaqqillutik. Naak ajugaaniutivinnermut Kalaallit Nunaat anngutinngikkaluartaq peqataatit tagut tulluusi-maarutigeqaagut.

"Atuarfiit atuartullu peqata-arussuseqarnerminnik takutisinerat Tusassimiit nuannaarutigineqaaq siunissamilu

digitalikkut pinngorartitsisinnaanermut piginnaasat siuarsarneqarnissaat anguniarlugu Coding Classimut sulii amerlanerusut peqatasinnaanissaat neriuutigaarput, pissartannorgorniunermilu ajugaasut Aviana Aputsiarlu qamannga pisumit ajugaanissinni pilluaritsi."

— Kristian Reinert Davidsen, Tusassimi pisortaaneq

Sunngiffimmi koderineq

Coding Classip saniatigut sunngiffimmi IT-tek-nologi aqqutigalugu meeqqat inuusuttullu koderinermik pinngorartitsisinnaanermik misilinnissaannut Tusassip periarfissippai. 2022-mi sisamanik aqqissuivugut Paamiuni, Sisimiuni Maniitsumilu kiisalu Nuummi Tusassimi ingerlan- neqartumi 3D-mik printerinermik aamma VR SUMMER CAMP-imik ingerlatsisoqarluni.

IT-Masterclass

Nuummi GUX-imik suleqatigiinnissamik isumaqatigiittoqarnerata kinguneraa GUX-imi IRT-Masterclassimik ingerlatsisinnalerneq, tassanilu Coding Class aamma tunngavi- gineqarpoq. Tusassimi ilinniartitsinerimut siunnersortitut atorflik koderineq pingaarneru- fillugu ilinniarnertuunngorniarfimmi atuartunik koderinermi teknikkim aamma nutaaliortullu pinngorartitsisinnaanermut piginnaasanik ilinniartitsisarpoq. Ilinniartitsineq GUX Nuummi matematikkimi siunnersorti qanimut suleqati- galugu ingerlanneqarpoq. IT-Masterclassimi peqataasut tassaapput ilinniagassami saniatigut matematikkimut aamma STEAM-imi (Science, Technology, Engineering and Mathematics) ilinni-

akkani allani immikkut ittumik soqutigisaqarnerminnik takutitsisut¹. Upernaami 2022-mi ilinniar-titsinerit qulit ingerlanneqarput ukiakkut arfinillit ingerlanneqartut.

3D printerinermik ilinniar-titsineq

Nuuk Internationale Friskole suleqatigalugu 3. klassinut, 4. klassinut 5. klassinullu 3D-mik printerisarnermik misileraanermut piviusunn-gortitseqataavugut. Ingerlatsineri Tusassimi ilinniar-titsinerit siunnersorti ikiuppoq siunnersuullunilu. 3D-nik printerinissamut programmit atorlugit ilusilersuinissamut ilinni-artitsineq Nuuk Internationale Friskolemit namminerisamik ingerlanneqarpoq ilinniar-titsinerlu naggaserlugu akunnerni marlunni Tusassimut pulaartoqarpoq atuartut suliaannik 3d atorlugu printerisoqarluni.

Ilinniarfissuarmi teknologiimik paasisimasqaassuseq

Ilinniarfissuag Center for Undervisningsmidler v/ Future Classroom Labilu qanimut suleqa-tigalugit ukiumik ataatsimik sivisussuulimik teknologiimik paasinninnermik siunissami ilinni-artitsisussat Coding Class tunngavigalugu ilinni-artitsisinnalernissaat anguniarlugu misiliummik ingerlatseqataavugut aningaasaleeqataalluta ilinniar-titsillutalu. Juunip aallaqqaataa 2022 ilinniar-titsineq teknologiimik festivaleqartitsi-nermik naammassineqarpoq aammalu ilinniar-titsisunnigorniar-tut aqqanillit diplomimik tunineqarlutik.

Piujartitsilluni nukissiorneq

Tusassip piujartitsilluni nukissi-uuteqarnerup ingerlaavartumik ineriartortinnissaanik aamma nukissiuutinik atuineri pingaarnertut piujartitsineq tunnga-vigalugu nukissiuutinik atuinissamik anguni-agaqarnera avatangiisinut asattuinnarnani

aammattaq niuernerit pitsaasuvoq. Ukiuni kingullerni periutsinik nutaanik ineriartortitsilluta, misileraalluta atuinermillu misililluta pingaar-titsilluta ingerlatsivugut, taamaalillutami soorlu sakkortusaavinni piujartitsineq tunngavigalugu nukissiuuteqarnermik atuinerup allisarnissaa angusinnaassagatsigu. Suliap tamatuma iner-ne-rigallarpaa anorrip seqernullu nukinganik atuinerup ataqatigiissinnerisigut sarfaliuutitip sillimmataannartut inissinneqarnera.

Qujanartumik ineriartorneq uninngasuunngilaq taamaattumillu teknologiinik nutaanik ingerlat-sinermik patajaatsumik piujartitsinermillu tunngaveqartunik qulakkeerinnittunik misilera-anissamut piareersimajuarpugut.

2024-p tungaanut sakkortusaavinnik arfineq-marlunnik piujartitsisumik tunngavi-limmik nukissiuuteqalernissaq Tusassip pilersaarutigaa. Periusissiap maanna atuuttup ingerlanerani maannamut stationit marluk anorrip seqernullu nukinganik nukissiuute-qartunik aammalu sarfaliuummik sillimmata-asumik pilersitsisoqarpoq.

Tusassip nunarsuup sinnera qaninnerulersippaa

Ullut tamaasa Tusassip attave-qaqatiginnikkut aqqqissuus-sinermigut nassiussalerinikkullu kiffartuussi-nermigut Kalaallit Nunaat tamaat sullittarpaa, nunami isorartoqisumi inoqarfinnilu imminnut ungaseqisuni pinngortitami peqqarniissin-naasartumi inissisimasuni. Suliatta pingaar-nersaat tassaavoq attaveqaqatigiinnermi aqqqissuussineq patajaatsoq piujartitsinermillu tunngaveqartoq ineriartortissallugu, soorlu aamma DH&L-imi pisussaaffigut inuiaqatigiinni pisariaqartitanik digitalikkullu pissusilersuutinik ilapittuutaasut. Anguniakkavut tassaapput ataatsimoorfiusunik nukifforsaaffiusunik periar-

fissiissalluta aamma digitalikkut silarsuarmi meeqqamut atuartumut, innuttaasumut inuussutissarsiortunullu toqqissisimatitsissalluta.

Attaveqaasersuinitigut Kalaallit Nunaat nunarsuup sinneranut attavinitippaput - inuiaqatigiillu maannakkut siunissamilu piujar-titsissappata ineriartorneq tamanna pingaarute-qarluinnarpoq. Teknoligiit nukimik pitsaasumik atuisut annerusumik atuleriartornerisigut pilersuineq isumannaannerusoq patajaatsorlu qulakkiissavarput, taamaalillutalu innuttaasunut, inuussutissarsiortunut aamma Kujataani, Kitaani Avannaatalu ilaani pisortanut pilersuinermik patajaalluinnartumik sukkaasumillu interneter-sinnaanermik qulakkeerinnilluta.

Kalaallit Nunaata sinneranisulli immap naqqatigut kabelikkut sakkortusaavikkullu periarfissaqanngitsunut Tunumi Avannaanilu illoqarfinnut nunaqarfinnullu qaammataasakkut periarfissanik sukumiilluinnartunik ingerlatsi-lerpugut taamaaliornikkullu digitaliseeriineq pitsanngorsaaffigisimallugu.

Nunarsuarmi qeqertat annersaanni 56.000-t missaannik innuttaqartumi kiffartuussatsinnut

kabelinik nunami assaalluta attaveqaasersuis-areersimalluta Maniitsumi, Narsami Sisimiunilu 5G teknologii nutaaq silaannakkut attaviliisoq 2022-mi Ericsson suleqatigalugu atulersippaput. Angerlarsimaffinni internetimut attaveqaatit sukkanerusut pissarsiariinnarnagit iluarsar-tuussinissamik kukkunernillu ujartuinissamik sukkanerujussuarmik periarfissiivoq ukiullu ilarujussuani nunami aputeqarajuttumi nunamillu qeruaannartumiittumi kabelinik assaassimasunik nivanniartarneq pisariaqarunnaarluni. Inuiaqa-tigiit taamaalillutik aningaasaqarnermik inuiaqatigiillu Kalaallit Nunaaniittut silaannakkut attaveqaasersorneq tamanna iluaqutigissavaat. 2023-p ingerlanerani 5G illoqarfinnut allanut atuutilersinneqassasoq naatsorsuutigaarput.

Piujartitsineq tunngavigalugu ataatsimooqatigiiffik

Suliffeqarfiit ilaannik piujartitsi-nermik pingaarnertutitsisunik suleqatigiinnissanik pitsaasunik pilersitsisarpuq. Pingaarute-qartunik inernilinnik suliaqarniarnermi suleqa-tigiinnerit sakkupput tunngaviusut aamma ataatsimoorfiusunik suliat-pitsaasusiannik taamaasilluta qaffassaasinnaagatta.

¹ Ilinniar-titsisutitigineqartut science (pinngortitamik ilisimatusarnerit), technology (teknologiimik ilisimatusarnerit), engineering (ingeniorit assigiinngitsut suliaannik ilisimatusarnerit), arts (eqqumiitsuliorneq) aamma mathematics (matematikki)

Ileqqorissaarneq

Isumannaatsuunissaq Tusas- simut tamarmut atuuppoq

Annertusiartuinnartumik digitaliseriinerup malitsigaa allakkat ikinnerulernerat, qangatut allakkerivinnut aallertarneniit digitaliusunik nutaaliaasunik atuilernerit, taamaattoqarneratalu aamma kinguneraa kiffartuussatta namminerisaminnik allakkanik poortukkanillu figusinnaanerisa eqaannerusumik pitsaane-rusumillu periarfissaqartitaalernerat. Annertu-siartuinnartumik digitalingorsaasoqarnera ilutigalugu digitalikkut siorasaarutinut upalun-gaarsimanissamut sillimaniarnermik ukkatarin-ninnissaq Tusassip pingaarteqaa, inuimmi pillugit paasissutissanik sillimaniarneq inuillu pisinnaati-taaffisa innarlerneqannginnissaat Tusassimut pingaaruteqartuupput.

Isumannaallisaanermut immikkoortor-taqarpugut, taakkulu Tusassimi sillimaniarnerup pitsanngorsarnera ineriartorneralu ullut tamaasa sulissutigaat. Tamakkiisumik isuman-naalluinnartumiissinnaanngilagut kisiannili sapinngisarput tamaat digitalikkut saassun-neqannginnissatsinnik qulakkeerinninniarsin-naavugut susoqassagaluarvallu sukkasuumik qisuariarsinnaassalluta kingunipiluusinnaasullu annikinnerpaaffissaaniisillugit.

Oqariartaaseq "isumannaallisaaneq" sorpas-suarnut attuumassuteqaraluartoq Tusassimut tunngatillugu sunut tamanut qituvuq. Teknikkikkut immikkoortortatta saniatigut

figussaasunik isumannaallisaanerup tungaatigut naammassinninnissamut pisussaaffeqarpugut. Soorlu isumagissavarput illuutigisatsinnut, teknik-kikkut atortorissaarutinut aamma suliffeqarfiup eqqaanut susassaqaanngitsunut isertoqaanngin-nissaa. Taamaannerani aamma akisussaaf-figaarput isumannaallisaanerup tungaatigut suleqatigut tamaasa ilisimasanik naamma-ginartumik peqarnissaat qulakkiissallugu, taamaattumik Tusassimi atorfeqartut tamarmik suliffeqarfiup isumannaallisaanermut malitta-risassaanik iliuuserisaanillu ingerlaavartumik ilinniartinneqartarput. Kalaallit Nunaanni paasis-sutissat inunnut tunngasut pillugit inatsit naaper-torlugu ingerlatsivugut, taamaakkaluartorli paasissutissanik illersuisinnaaneruneg anguni-arlugu inatsisinik atuutsitsinissamut GDPR-imut naammassinninnissaajumalluni Tusass ingerlaavartumik sulivoq. Taamaaliorpugut nammineq niuernermi periutsitsinnik nukittor-saaniarluta aamma nunani tamalaanut attaveqaaqatigiinnerup iluani sillimaniarnermut piunasaqaatinut kiffartuussatta naammas-sinninnissaat anguniarlugu. Kiffartuussatta paasissutissat pigisaat paarissallugit akisussa-ffigaarput aamma Tusassimiit nalilerparput inatsisit atuuttut naapertorlugit ingerlatsineq eqqarsaatigalugu kiffartuussatsinnut inuiaqa-tigiinnullu Kalaallit Nunaanni najugaqartunut pitsaanerpaamik illersuineramik pilersitsilluta.

Attaveqaasersuutit siunissamut patajaatsut piujuartullu

Avatangiisinut silallu pissusianut tunngatillugu politikimi tunngaviit, akisussaaffiit pisussaaffiillu pingaarnerit:

"Tusassip kissaatigaa avatangiisip pitsaanerulernissaannut qulakkeerineqataaanni. Suliffeqarfiup suliaani tamani avatangiisip silallu pissusianut tunngasut mianeralugit pissusissamisuumartumillu ilaasutut qulakkeerneqarnerisigut, isummatsigut iliutsisigullu suliffeqarfiup avatangiisinut silamullu siunniutigisartagaasa eqqummaariffiginerisigut."

Pujuartitsineq tunngavigalugu nukissiuuteqarneq

Tusassip 2024-p tungaanut periusissiaa piujuartitsineq tunngavigalugu nukissiuuteqarnermik pingaarnerulersitsinissamik anguniagaqarnissamik imaqqarpoq. Tamassuma kingunerisaanik sakkortusaavinni sarfaliutinik nukissiuuteqarneq qimakkiartuaarlugu piujuartitsineq tunngavigalugu seqernup anorisaatillu nukinginiq atuinermit saakkiartortoqassooq

ingerlatsinermili sillimaniarneq qulakkeerinarlugu sarfaliutinik sillimiteqarneq attatiinarneqassalluni.

Maanna sakkortusaaviit marluk piujuartitsinermik tunngaveqarluni nukissiuuteqarnermut allangortinneqareersut saniatigut 2022-mi anguniagaq tassaavoq sulil marluk allangortinneqarnissaat. Nunarsuarmi pisut assigiinngitsut pissutigalugit pilersuisutsinnilu assigiinngitsut pissutigalugit anguniagaq tamanna naammassineqarsimanngilaq. Taamaattumik stationini taakkunani atuutsitsilernissaq 2023-mut allanguinissanut pilersaarutaareersunut ilanngunneqarpoq. Taamaattumik tamakkiisoq isigalugu iliussissatut pilersaarutaasup iluani aalajangersakkani kinguaattoortoqarnissaa naatsorsuutigingilarput.

Illutalissuaq

2021-mi Tusassip seqernup nukinganiq nukissiuutit 90-it ikkussuuppai ilimagalugulu taakkua nukimmik pisariaqartitatta 66%-ianik pilersuisinnaajumaartut. Teknikkikkut atortorisarutit ilaannik pilersuinissamik ajornartorsiu-teqarneq pissutigalugu nukissiuuteqarfik sulil atuuttunngortinneqanngilaq, tamannali 2023-mi pissasoq naatsorsuutigaarput.

Nukissiuutit piujuartut

Tusass 50-inik sakkortusaaveqarpoq, illoqarfiit nunaqarfiillu amerlasuut internetikkut attave-

qarnissaannik qulakkeerinnittunik. Innaallagissamik pilersuineq ullumikkut generatorinik annerusumik ingerlanneqarpoq, aasaaneranilu seqernup qinngorneri sarfalersuutigneqartarlutik. Unammillernartoq tassaavoq seqernup qinngorneri aasakut sarfalersuutit naammattumik atorineqarsinnaariarlutik ukiumi qaamanikippallaarnera peqqutigalugu innaallagialersuineq naammanneq ajormat. Tassani generatorikkut ingerlatsineq atorfisaqartinneqartarpoq. Saniatigut aamma sakkortusaavitsinni ingerlatsineq ataavortoq akisussaaffigaarput, taamaattumik generatorimik ingerlatsineq tapersiisutut pisariaqarfinneqarpoq. Sakkortusaavinnut ungasissunut assartuineq ikummatissanillu atuineq aningaasartuutitaqangaatsiartarpoq, tamannalu avatangiisimut tunngatillugu anguniakkatsinnut naapertuutinnigilaq. Taamaattumik 2021-mi aalajangersimavarput 2024-p tungaanut sakkortusaaviit arfineq-marluk nukimik ataavartumik atuilerneqarnissaat. Aasaq manna sakkortusaavik siulleq seqernup qinngornerinik anorillu nukinganiq taamaallaat pilersorneqartoq generatorimillu taperserneqartoq naammassissaaq. Sakkortusaavik taanna ineriikkiartortitatu sanaajuvoq 2024-mullu sakkortusaavinni arfinilinni allanni nukimik ataavartumik atuilerneqarnissamut allanguinissanik misilittaaffiilluni.

Seqernup nukinganiq nukissiuutit

Stationitsinni seqernup nukinganiq nukissiuutit atorlugit nukissiorneq 2022-mi 17,36%-imiiippoq, tamanna 2021-mut sanilliullugu milleriarneruvoq. Tamanna ilaatigut pissuteqarsinnaavoq ukioq taanna seqinnerpiannigimmat, soorunalumi tamanna nukissiornermut sunniuteqarpoq.

Aasianni seqernup nukinganiq nukissiuutinik ikkussuineq

Aasianni Tusassimi atorfillit oqaatigisarsimavaat piujuartitsineq tunngavigalugu nukissiuute-

qarneq illoqarfigisaminni atulersinnaassappat isumassarsialsialaassasoq, tassami illoqarfik erngup nukinganiq nukissiuuteqartinneqanngilaq sarfaliutinilli dieselitortunit pilersorneqartuulluni. Tusassimi qullersaqarfimmit tamanna isumaqatigineqarpoq ukiakkullu 2022-mi Aasianni Tusassip illuutigisai tamarmik seqernup nukinganiq nukissiuutinik atassuserneqarput, illuutigisani pingasuni nukissiuutit 253-it qaliantut ikkussuunneqarlutik. Aasianni Tusassip illuutaanut ikkussuinerup CO₂-mik aniatitsinerup 32 procentimik annikillitsinissaa naatsorsuutigineqarpoq².

"Ikkussuineq Aasianni suleqatitsinnit isumassarsiarineqartoq Tusassimut sipaarutaassaaq kiisalu piujuartitsinermik tunngaveqarluni annertunerusumik nukissiornermik Tusassip anguniagaq timitalis-sallugu. Illuutigisat arfineq-pingasut siunissami nukimmik nammineq pilersitamik ilaatigut pilersorneqalissapput neriuutigaaarpullu seqernup nukinganiq nukissiuutilinni peqartuni salleryaassalluta imaluunniit unammillerneqarluta amerlisaasoqaqataasoqassasoq imaluunniit sulil uagut amerlisaqqissalluta."

— Alex Amâsa Olsen,
Tusassimi suliniutinik aqutsisoq

² tunisassiornermi, assartuinermi ikkussuinermilu CO₂-mik aniatitsinerit minillugit

Biiliutigisat

Januaarip naajartornerani kisitsinermiit paasinarsivoq 2022-mi Tusass 120-nik biileqartoq. Tamanna pisariaqarpoq teknikeritta kiffartuussatsinnut, inuusutissarsiortunut inuinnarnullu, sullissinerat naammaginartumik nammassineqassappat.

Taakkunanga 38-it benziinatortuupput, 69-it dieselitortuullutik, hybridit benzinamik innaallagissallu sarfaanik ingerlateqarsinnaasut qulingiluat kiisalu biilit innaallagissap sarfaanik ingerlateqartut sisamat.

2022-mi biilit pingasut innaallagissap sarfaanik ingerlatilinnik taarserpagut naatsorsuutigaarpullu illoqarfanni erngup nukinganik nukissiuuteqartuni biilit amerlanerusut biilinik innaallagissap sarfaanik ingerlatilinnik taarserneqassasut.

Eqqagassat elektroniskit

Eqqagassat elektroniskiusut avatangiisnut ajortumik sunniutaat millisarniarlugu Stena Recyclingimik suleqateqarneq Tusassip nangippaa. Suleqatigiilluta atortut atoqqinneqarsinnaanerannik qulakkeerinnippugut kiisalu atoqqinneqarsinnaanngitsut tutsuiginartumik aserorterneqarfissaannut nassiunneqarnerat aamma qulakkeerlugu.

2022-mi eqqagassat elektroniskit 33 tonsit immikkoortitigassanngortillugit atoqqittus-

Biiliutigisat	2022
Biilit elektriskit	4
Biilit hybridit (sarfap nukinga + benzin)	9
Biilit benziinatortut	38
Biilit dieselitortut	69

Aatsaat siullermeerluta nalunaarusiamut biilit ilanngukkatsigit taakkununga paasissutissat 2022-moortut taamaallaat pigaagut.

sanngortillugillu nassiuppagut, tamannalu ukiut siuliinut sanilliullugu malunnaatilimmik annertusi-neruvoq. Tamanna suliffeqarfimmi eqqagassanik elektroniskinik katersuinissamik pingaartitsinerulernermit pissuteqarpoq kiisalu atortorisanik suliffeqarfimmi taarsersuineq. Illoqarfanni arlalinni katersuinernik aallartitsisinnaaneq uagutsinnut periarfissaasimavoq. Tamanna tulluusimaarutigaarput, tassami illoqarfanni minnerusuni eqqakkanik passutarinnineq ajornartorsiutitaqarsinnaasarmat.

Eqqagassat elektroniskit ³	2022	2021	2020
Eqqagassat kiilunngorlugit	33.095	8.942	14.371
Isertitat koruunngorlugit	99.220,64	8.900,01	60.855,89

³ Stena Recyclingimik akiligassanik tigusanik nalunaarsuineq

Inooqatigiinnerit aamma sulisoqarnermut tunngasut

Sulisut tunniusimasut Tusas-simi nukittoqqutaapput

Tusass suliffeqarfiorusuppoq pitsaasumik tusaamaneqartoq sulisullu akornanni suliffigisallugu iluarisimaarneqarluartoq, taamaalillutami sulisut pikkorinnerpaat kajungerinnilersissinnaagatsigit sulisoriinnarlugillu. Sulisut tunniussa at suliffeqarfiup suliainut tunngavigivai, taamaatumillu sulinermi nuannaarneq, tunniusimaneq aamma atugarissaarneq niuernitsinnut tunngaviullunilu aamma sulisutta pitsaasunik sulinerminni sinaakkuteqarnissaat atugaqarnissaallu sulisutigiuarparput, taakkununga ilanngunneqarlutik timikkut tarnikkullu pitsaasumik atugaqarnissaq. 2022-p aallartinnerani Tusassimi sulinermi iluarisimaarinninnermi uuttuut avataaniit misissuineramik pilersuisorput naapertorlugu 80-imiippoq⁴. Siornamut sanilliullugu appariaallannerugaluartoq sulinermi iluarisimaarinnineq suliqaffasissutut nalilerneqarpoq.

Sulinermi avatangiisit, isuman-naatsuuneq sulinnitsoortarnerlu

Tusassimit pingaartinneqarpoq sulisorisat pitsaasunik sulinermi atugassaqaartitaanisasaata avartumik qulakkeersimanissaat suliffimillu nalilersuinermi (APV-mi) ukiut allortarlugit ingerlanneqartartumi timikkut tarnikkullu, sulisunullu sillimaniarnermut inatsisini piumasaqaatit Tusassimiit sulisunut eqquutsinneqarnerisut. Misissuinikkut ersertoqassagaluarpat suliffeqarfitsinni taakkunani arlaatigut aqqitasaqartoq, taava taakku ataasiakkaarlugit suliarineqassapput.

Suliffeqarfiup peqqinnissamut sillimmasiisutaanut atorfillit tamarmik ilanngunneqarput. Tamassuma malitsigisaanik Danmarkimi peqqinnissamik suliaqarfinni namminersortuni atornerluinernut katsorsartinnissamut siunnersuineramik, tarnip pissusaanik ilisimasalinnik ikiorneqarsinnaanermik aamma pillorissaasunik passunneqarsinnaanermik periarfissiisoqarpoq. Isumannaallisaarnermik peqqinnermullu ajoqutaasinnaasut pillugit aqqissuussinernik pinaveersaartitsinernillu Tusass aqqissuussisarpoq, soorluttaaq aamma ilinniartitaanerit tulluuttut, pikkorissaanerit aamma allagartaqaalersitsisarnerit sulisunut periarfissaasut ilisimatit-sissutigisarai ilitsersuussutugalugillu.

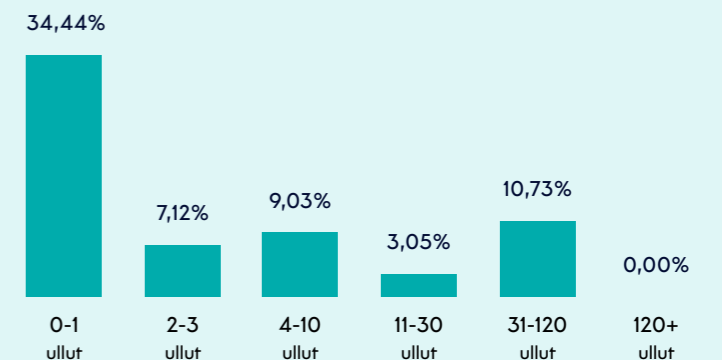
2022-mi sulinermi ajutoornerit tallimat, taakkunanga marluk ulloq ataaseq sinnerlugu sulinnigiffiusumik kinguneqartut ataaserlu sulikatsorsartittoq, nalunaarutigineqarput.

Sulinnitsoortarnerit pinartumik napparsimannit pissuteqarsorinangitsut pinaveersaartinnarlugit ullukkaartumik allanilu sivikitsunik sulinnitsoornermik patsiseqartunik qulaajaaniarluni HR periusissanik atuutilersitsinikuvoq. Sulinermi nalunaarsuiffik aqqutigalugu qaamattikkaartumik HR sulinnitsoornermik qaffasinnerpaanik 5 procentinik naleqartunik qimerluunnittarpoq (sivisuumik napparsimanermik nalunaarutit minillugit). Pisortaq qaninneq peqatigalugu sulisumik oqaloqatiginnineq

Sulinnitsoortarnerit ima isikkoqarput

Tamakkiisoq isigalugu sulinnitsoortarnerit qaffasissutut nalilerneqarput 4,8 procentitullu inissisimalluni, tassa katillugu ullut 4.079-it taakkunanga meeqqap napparsimanageranut atatillugu ulloq siulleq sulinnigiffiusoq ullunik sulinnigiffiusunik 508-inik naleqarlutik⁵

⁴ Ennova.com

⁵ Tusassip sulinermik nalunaarsuiffikkut nalunaarsuineri: Ullut napparsimaffiusut/Ullut suliffiusut ilanngaasikkat ima naatsorsorneqarpoq, ullut sulinissamut naatsorsuussat, sulinnigiffiqarnissamut, ullut paaqqutarinnissamut, ullut pikkorissarfissanut, sulinnaartitaanerit atugassanut aamma nalliuttunut/sapaasuanut ilanngaavilugit.

aallartinneqartarpoq, tassanilu oqaluuserineqartarluni sulinnitsoortarneq, ilorrisimaannginnermut peqquteqarsimanermit suut tunngaviu-nersut kiisalu aqqiisutaasinnaasunik oqaloqati-giinnikkut ujaruineq.

Sulisunik piginnaasaannillu ineriartortitsineq

Tusassip sulisuminut ataasiakkaanut atorfigi-samulli naapertuuttunik, uani ilanngunneqarluni immikkoortortaqarfiup piginnaasatigut pisari-aqartitaanut, piginnaasassanik qaffassaaneq qulakkeertarpa. Piginnaasanik ineriartortitsinermit atatillugu suleqatigiilluni ilitser-suinerit aamma ilisimasanik ingerlatitseqqiinerit Tusassami qitiutinneqartarpoq. Tusassimi siunissami teknikkikkut piginnaasanik qulakke-erinninnermut ilaatillugu Qaqortup Nuullu akornanni immakkut kabelimik iluarsaassineq suleqatitsinnit immap naqqatigut kabelinik suliaqarnermik annerusumik misilittagaqann-gitsunit aqunneqarpoq, kisiannili suleqatinit ukiorpassuarni tamakkuninnga suliaqar-nermik misilittagaqartunit ilinniartitsinikkut tapersorsorneqarnikkullu suliaq naammassine-qarpoq. Taakku saniatigut Teknikkikkut attave-qaqatigiinnermullu immikkoortortami sulisut qaammataasatigut teknologiumut atatillugu ilitseruinerimik ingerlatsisoqarpoq, tassani suleqatigisaq suliamut misilittagaqarluartoq teknikerertatsinnut inuusuttunut qaammata-asanut atuunitsinnut aqqiisusinnermut ilitser-suimmat. Qaammataasat tungaatigut teknolo-giumut sukumiisumik ilisimasaqalernissamik aallussineq ukiuni arlalinni ilikkarniagassaavoq, taamaattumik pingaaruteqarpoq suliami tassani ilisimasatsinnik qaffassaajuarnissarput.

”Kalaallit Nunaanni nalunaarasuartaateqar-nermut ilisimasat immikkuul-larilluinnartuupput, assersuutigalugu inoqann-gitsuni immikkuullarissunik atuinermut aqqiisusinnerit, sakkortusaavinnik aamma qaammataasatigut aqqiis-suteqarnerit tamarmik immikkuullarilluinnartuupput. Sulisunik misilittagaartuunik inuusunnerusunillu akulerii-sitsisarnerit aqqutigalugit ataatsimoorussilluni sulini-utinik naammassinnittarnerit ilisimasanik ingerlateqqii-nermik siunissami attaveqaaq-tigiinnerup iluani immikkut ilisimasalinnik nangitseqqit-tussanik qulakkeerinnis-suugut.”

— Jonas Hasselriis, Teknikkimut pisortaq

Paasissutissanik illersuineq cyberimilu isumannaallisaaneq

Ilinniartitaanikkut niuernerimilu periutsinik pitsanngorsaanikkut paasissutissanik illersuinerimik suliffeqarfiup ittannerunera Tusassip aqqiisukkamik sulinerimigut nukittorsaavigaa, tamanna Kalaallit Nunaanni inuit paasissutis-saatigisaannik illersuineq paasissutissat inun- nut tunngasut pillugit inatsit naapertorlugi ingerlan- neqarpoq, taannalu imarisamigut tunngavi- gisamigullu Europami inuit paasissutissaati-

gisaannik illersuinissamut piunasaqaataannut assingusorujussuavoq. GDPR-imut naammassin- nissinnaajumalluni Tusass sulivoq taamaattumillu niuernerimik periutsinimik paasissutissanik suliarin- ninnermini aamma sulisuminik ilinniartitsinermini Europami paasissutissanik suliarinninnermi piunasaqaataasunut atuuttunut naleqqussarluni. Tassunga atatillugu GPDR-imik ilinniartitsatut tunngaviumik pilersitsinikuuvugut, taassumallu sulisut pisortallu inuit paasissutissaatigisaannik illersuineq pillugu naammagintumik piginna- aneqalernissaat qulakkiissavaa. 2022-mi isumannaallisaanermit immikkoortortaqarfik immikkoortortaqarfinni marlunni ilinniartitsatut tunngaviumi misileraavoq aamma naatsor- suutigineqarpoq aqqiisususaasumik nalunaar- sukkamillu paasissutissanik illersuinerimik ilinni- artitsineq 2023-mi Tusassip ilinniartitsinerimik ingerlataanut ilanngunneqassasoq.

ISO 27001 tunngavigalugu cyberikkut isuman- naallisaanerimik aamma paasissutissanik isuman- naallisaanerimik qaffasissumik ittannerunermik aqqiisususaasumik Tusass suliaqarpoq. Tamanna pivooq inuit paasissutissanik pigisaannik illersuinissanaajumalluni kisiannili aamma kiffar- tuussat innuttaasullu pisinnaatitaaffii digitalikkullu atugarisaannik qulakkeerinnikkumalluni. Suliaq tamanna piginnaasanut, suleriaatsinut teknik- kinullu sammiveqarpoq.

Ilinniartoqartarneq

Tusass niuernerimut susassaqarfinni ilinniakkanut sisamanut agguataarsimasunut 2022-mi 23-nik ilinniartoqarsimavoq. Sisamat akademimik ilinni- arnermik ingerlatsisut, ataaseq nunani tamalaani assartuusinnermik ataqatigiissaarinnermilu ingerlatsinerimik ilinniartuusoq, ataaseq nunani tamalaani niuernerimik ussasaarinnermillu ilinni- artuusoq kiisalu marluk aningaasarsiornermi pigisanillu aqutsinerimik ilinniartuusut. Taakku saniatigut pingasunik datateknikerisutut ilinniart-

toqarpoq ataaserlu elektronikkimik fagteknikeritut ilinniartuulluni 13-inillu pisiniarfimmiutut ilinniartuullutik. Taakku saniatigut ilinniartut pingasut ilinniarnermimik naammassinnippot ataaseq aningaasarsiornermi pigisanillu aqutsinerimik akademimik ilinniarnermik, ataaseq elektro- nikkimik fagteknikeritut naammassisoq ataaserlu pisiniarfimmiutut naammassisoq.

Ilinniartunit 23-usunit sisamat Tusassimi ilinni- artuunerminnik unitsitsippot. Paamiuni Tusassip niuertarfianik matusinerup kinguneranik ilinniartooq ataaseq praktikerfimmut allamut nuuppoq sinneri sulinnitsookulavallaarlutik unittut.

Ajornartorsiufigisatta anginersaat tassaavoq ilinniakkanut teknikkimut attuumassuteqartunut ilinniartunik amigaaqarnerput, kisiannili assersuutigalugu Coding Classimik ingerlatsinerit aqqutigalugit siunissami inuusuttut teknikkimut attuumassuteqartunut soqutiginnilersinna- anerinik ilimasuteqarpugut malitsigisaanillu IT-mi immikkut ilinniagalinnik, teknikerinik ingeniørinillu ilinniagaqalernissaat neriuuteqarfialugulu.

Tusass ilinniakkanik ukuninnga neqerooruteqarpoq:

- IT/ elektronikki & teknikki
- Teknikkikkut atortut ingerlatsinerlu
- Pisiniarneq ataqatigiissaarinerlu
- Allakkeriviit filateliilu
- Aningaasarsiorneq
- Sullitanik kiffartuusineq
- Ussasaarineq attaveqaaqatigiinnerlu

Tusassip nutaanik suleqateqalenera

Allakkat passunneqartartut ikiliartorneri digitalikkullu aaqiissuteqarnernut ujaruinerulerneq, eqaannerusumik sullissineq siammasinnerusunillu sullitanut neqerooruteqalernerup kinguneraa Digitaliusumik niuverneq Logistikimilu nutaajunerusumik oqinnerusumillu Tusassip ingerlatsisariaqalenera. Taamaaliorpugut allakkanik poortukkanillu passussinitsinnik isumaginnissinaasumik sumiiffinni suliffeqarfinnik isumaqatigiissusiornitsigut. Poortukkanik tunniussisarnerni digitalikkut aaqiinnikkut Paamiuni iluatsilluartumik Brugsenimik suleqatigiinnermik pilersitsinikkut sullitatta pitsaannerusumik kiffartuunneqarnissaanik qulakkeerinnittoqarpoq.

"Tusassip Brugsenillu akornanni suleqatigiinnerup takutippaa sullitatsinnik kiffartuussinitsinni digitalutigisumi sullitattalu eqaatsumik sullinneqarnissaannut pisari-aqartitaasalu pitsaasumik kiffartuunneqarnissannut sullissinnaasugut."

— Helena Rotvig Kristiansen,
Digitaliusumik Niuvernermi
Logistikimilu pisortaq

Sulisut sulisoriinnarsinnaanerat

Suleqatip sulisoriinnarsinnaanissaanut imaluunniit sulinikkut inuussutissarsiornermiiginarsinnaaneranut tapersorsorniarlugu soorlu sivikinnerusumik sulisinnaanermik, sulinermut sungiusarnermik il.il immikkut pisariaqartitsisusinnaasut Tusassip sapinngisamik aporfilersorusunneq ajorpai. Maanna marlunnik suleqateqarpugut assigiinngitsunik aaqiiviusumik immikkut isumaqatigiissuteqarfigalugit aaqjissorneqartunik taamaalilluni sulisoq imminut, Tusassimut inuiaqatigiinnullu iluaqutasumik sulisoriinnarsinnaalerluni.

Taakku saniatigut suleqatit naak soraarningornissamut ukiumikkut qanilliarlorluartut pisinnaanerat suliffeqarfyllu ingerlaneranut ilapittuutaasinnaanerat malillugu suleqatigiinnarnissaannik pitsaanerpaamik periarfissaqartinnissaannik kissaateqarpugut. 2022-mi utoqqanngortumik Tusassimili sulisoriinnarallarsinnaasatsinnik ataatsimik sulisoqarpugut, sapinngisamik sulisup pisari-aqartitaa naapertorlugu aaqjissorneqartumik.

Pisortaqatigiinni suaassutsikkut agguataarnerinermut nassuiaat

Assigiinngisitaarneq

Pisortaqatigiit akornanni assigiinngisitaarnermut tunngatillugu politikimi tunngaviit akisussaaffiit pisussaaffillu pingaarnerit:

"Suliffeqarfik assigiinngisitaartoq suliffeqarfivoq sulisut assigiinngisitaartuunerannik akuersisoq nakooquti-ginnittorlu. Tusass sullisinnernik kiffartuussinernillu assigiinngitsorpassuarnik pilersuisuuvuq, suliffittullu pisariaqartippaa assigiinngisitaartunik sulisoqarnissani – minnerunngitsumik aamma aqutsisut akornanni."

Assigiinngisitaarnissamut tunngatillugu politikimi anguniarneqarpoq Tusassimi aqutsisut sulisullu akornanni katitigaanerup ingerlaavartumik ukkatarisarnissaa, inuiaqatigiinnut inooqataaffigisatsinnut naapertuunni - assagatta, assigiinngisitaarnissamullu kissaatisagut pisussaaffigullu naammasiniassagatsigit. Politikkip ilaatigut siunertaraa aqutsisut akornanni assigiinngisitaarnerup siullunneqartarnissaa, kiisalu sulisussarsiornermik, sulisunik piginniinnarnissamik, suaassutsit ikinerussutillit suliffimmi qaffakkiartornissaannik najukkanilu sulisut sumiiffimmiinnarnissaannut tunngatillugu aqutsisut suliaqartuernerisa qulakkeernissaa.

Suliffeqarfimmi pisortatut inissisimasut akornanni suaassuseq naapertorlugu agguataarnermi ikinnerussuteqartut amerlassusiannik anguniagassanik Tusass kisitsisilii-nikuuvuq aamma aqutsisutut inissisimaffinni tamani (siulersuisut minillugit) angutit arnallu amerlassusiisa assigiissaarnissaat sulissutigineqassalluni, taamaalilluni 2024-mi procentinngorlugit 65/35%-imik agguataarsimanissaat anguniagaalluni.

Soorlu kisitsisitigut paasissutissiinermi ataatingaani takuneqarsinnaasoq 2022-mi aqutsisutut inissisimaffinni tamani procentinngorlugit agguataarineq 74/26-miippoq taamaattumillu anguniagassap tungaanut suli suliassaqarpoq. Sunniuteqarfigisnaasatsinni soorlu suliffeqarfup iluani atorfinni qaffaanerni aallaqqaataaniit aalajangiisoqareersimatinnagu ajornanngikkaangat piukkussat agguataarneri inuiaqatigiinni agguatarinermut qanillattuiniartarpugut. Tassa suaassuseq, ukiorisat aamma ukiut atorfeqarfusimasut eqqarsaatigalugit.

Ajoraluartumik nassuerutigisariaqarparput nalinginnaasumik sulisussaaleqineq malitsigisaanillu ukiuni kingullerni sulisussarsiornernilu aqusaagassat ajortikkiartuinnarmata, tamatumalu kinguneraa suaassuseq tunngavigalugu ikinnerussuteqartunik atorfinitsitsinarnernik kissaatigisatsit pingaarnersiuiarnernik periarfissaqartannginnerput. Sulisitsisut ukiukkaartumik sulinermik inuussutissarsiteqarneq pillugu misissuinerat naapertorlugu

Kalaallit Nunaanni suliffeqarfimmi arlalinni tamanna ajoraluartumik nalinginnaasuuvoq. Misissuinerup taamatut inerneqarnera pissutigalugu Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut sukumiinerusumik 2023-mi misissuiniarput tamassumalu sammisaqarfimmut ilisimasanik nutaanik isumassarsinernillu ajornartorsiutaasunut aqusaartakkatsinnut qaangiiniarnernut aaqqiissutissanik tunniussaqaassasoq Tusass neriuuteqarpoq.

Naak ajornartorsiutaasunik qaangerniagassanik aqusaagaqaraluarluta iliuutsinik arlalinnik aallartitsivugut. IT-mi teknikkimilu soqutigisaqarnermik piginnaasaqarnermillu siursaanarluta kommunini tamani tallimaasuni, Ilinniarfissuarmi aamma Nuummi GUX-imi suleqatigiiffinnik pilersitsinikuuvugut. Taamaliorpugut meeqqat atuarfianni ilinniarfinnilluunniit allani soorlu

GUX-imi Coding Classimik tunniussinikkut aamma Ilinniarfissuarmi ilinniarfisisunngor-nianut 'Teknologiimik paasinninnermut tunniusseqataanikkut. Tamakku iliuutsit ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aningaasaliinerupput ukiuni tallimaniit qulit tungaannut tulluuttuni arnat IT-mut teknologimullu ilinnia-gaqarnissamut qinnuteqaateqartut amerli-nissaat neriuutigalugu.

Tusassimi siulersuisunut ilaasortat tallimanik ataatsimeersuarnermi qinigaasunik aamma sulisunit pingasut qinigaasunit inuttalersugaavoq. Ataatsimeersuarnermi qinigaasunit tallimaasunit marluk arnaapput. Agguataarinnineq 40/60 procentiuvoq taamaalilluni inatsisitigut piumasaqaataasut naapertorlugit naligiisitsinermik angusaqarfulluni taamaattumillu anguni-agassisariaqarneq pisariaqarnani.

Ukiut suliffigisat	Ukiut suliffigisat	%
Ukiut 0-5	172	47,5 %
Ukiut 6-10	59	16,4 %
Ukiut 11-25	89	24,6 %
Ukiut 26 sivi-sunerusumillu	42	11,6 %

Ukiorisat	Amerlassusaat	%
35 inorlugit ukiullit	88	24,3 %
35-t 60-illu akornanni ukiullit	229	63,2 %
61-iniit sinnerlugillu ukiullit	45	12,4 %

Suaassutsikkut agguaqatigiinneq	Angutit amerlassusaat	%	Arnat amerlassusaat	%
Ataatsimeersuarnermi qinigaallutik siulersuisunut ilaasortanngortut	3	60 %	2	40 %
Pisortaqatigiit	7	88 %	1	12 %
Pisortat allat ⁶	55	74 %	19	26 %

⁶ Pisortat allat, tassaapput pisortat sulisuminnut akisussaaffeqartut direktørunngitsulli.

Niuernermi ileqqorissaarneq

Peqquserlunnernut tamanut, akilersilluni peqquserluttuliortitsiniarnertut allanilluunniit Tusassip tusaamaneqaatigisaanut ajoquta-asinnaasunik Tusass akuersaanngilluinnarpoq soorlu peqquserluttuliornaveersaartitsinermut politikimi tamakkiinerusoaq isigalugu tunngavi-usunut, akisussaaffinnut pisussaaffinnullu tunngasuni allassimasoaq:

"Sutigut tamatigut niuerneramik akisussaassuseqartumik Tusass ingerlatsivoq peqquserluttuliornerillu sugaluartulluunniit, imaluunniit ileqqorluttumik iliuitsit sugaluartulluunniit, suliffeqarfiup niuernermini tusaamanerluutigilersinnaasai tamaasa, akueriumanngilluinnarlugit. Tusassimi sulisut sullitanik allanillu soqutigisaqartunik naapitsinerminni, immikkoortoqarfiit akimorlugit, sukkulluunniit ileqqorissaarlutik akisussaassuseqarlutillu iliortassapput."

Tunissutisarneq

Tunngaviatigut suliffeqarfik tunissuteqaqqusaananilu tunissutisequsaanngilaq imaluunniit akilersilluni peqquserluttuliortitsiniarnertut paasineqarsinnaasunik, niueqatigiinnermut iluaqutaasinnaasunik, pissarseqqusaanani. Unioqqutitsinerit atorfeqartitaanermut kinguneqartitsissutigineqarsinnaapput. Pisuni pineqaatissiinermik kinguneqarsinnaasuni pinerlittaalisitsisunut nalunaarutiginnittoqartarpoq. Ullorsionernili qujanarluni tunissutinik naapertuuttumik killilikkanik tunniussisoqarlunilu tunisittoqarsinnaavoq. Tunissutisiat utertinneqassapput imaluunniit pitsaasunik siunertalinnik suliniutinulluunniit ingerlateqqinneqarlutik.

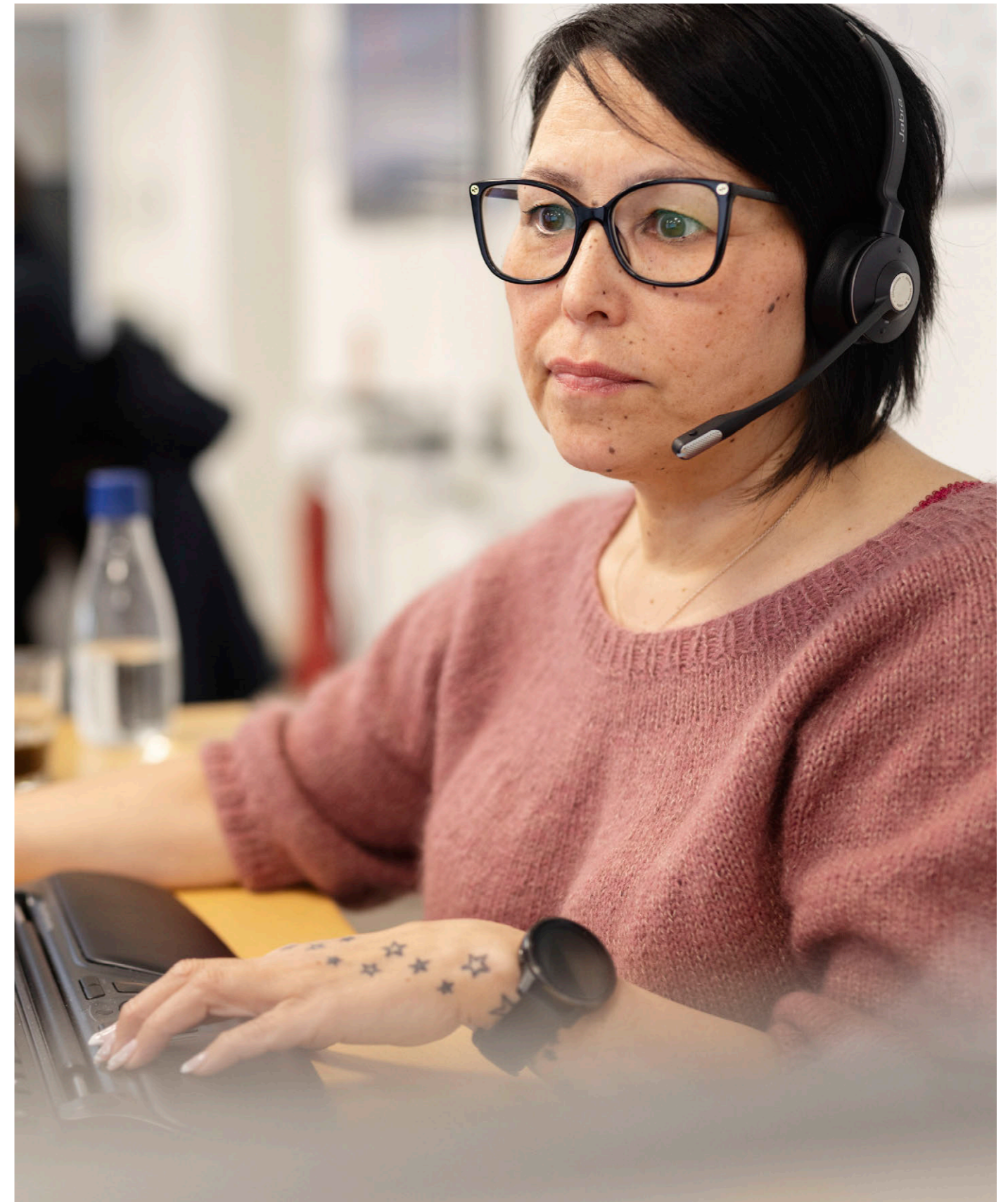
Soqutigisat aporaaffi ilaquttanillu salliutitsineq

Suliffeqarfiup sulisuinit aalajangerneqartartut inuttut soqutigisanit sunnerneqarsimasussaangillat, ass. ilaquttanik ikinngutinilluunniit inuinnartut attuumassuteqarfigisanik salliutitsisoqassanngilaq.

Pasinapiluttoqarneranik kalerriisarneq - Whistleblowerordning

Tusassimi pasinapiluttoqarsinnaaneranut kalerriisarfeqarpoq (whistleblowerordning), Tusassimi niueqatigiinnermi unioqqutitsisoqarsimatillugu, taamaaliortoqarsimaneranilluunniit pasitsaassisoqartillugu, siulersuisunut ilaasortat aamma soqutigisaqartut allat suliffeqarfimmut attuumassuteqartut, kinaassusertik oqaatiginnikkaluarlugu nalunaarutiginnissinnaapput.

2022-mi nalunaarutiginninnernik Tusass figusaqanngilaq.

Inuiaqatigiinnut naleqarnerulersitsivugut

Inuiaqatigiinnut pitsaasumik ataavartumillu sunniuteqartunik suliniutinut sammisaqartit-sivinnullu ukiut tamaasa Tusass tapersiissute-qartarpoq. Tusassip tapersiissuteqartarnera tassaavoq nioqqutitsinnik sullissisutitsinnillu ikiorsiissuteqarneq, tapersiinerilli ataasiakkaat aningaasatigut tapersiinerupput.

Attat- Kalaallit Nunaanni ilinniarfeqarfitt attaveqatigiiffiat

Ilinniarfeqarfitt attaveqaataat Attat, Namminersorlutik Oqartussat ilinniarfiutaannut tamanut atassuteqaat, Tusassip pilersorlugulu tapersersorparaa. Kalaallit Nunaanni meeqaat atuarfiini, inuussutissarsiutinik ilinniarfinni ilinniarfinnilu ingerlaqqiffiusuni Internetikkut attaveqarfimmik Attat attaveqaqatigiiffiuvoq. Atuartut ilinniakkaminnut atatillugu naapitsinissaannik iluaqutaasussamik periarfissinneqarput assersuutigalugu ungasissumiit ilinniar-titsinikkut periarfissaqarnerulerluni nunamilu tamarmi atuarfiit attaveqaatinik sukkanerusunik atugaqarnissaannik qulakkeerinneqataalluni.

Neriuffiit Kattuffiat - Kræftimik akiuini-arluni nuna tamakkerlugu katersuineq

Kræftimit eqqugaasut ilaqutaallu ikiorser-niarlugit Neriuffiit Kattuffiat ukiumoortumik nuna tamakkerlugu katersuigaangat kræftimut akiuiniarnermut Tusass aningaasanik tapersiis-suteqartarpoq. Suliniaqatigiiffiup katersuiniarluni aaqqissusseqqaarneraniilli kikkulluunniit tapiini-arnerminnik nalunaaruteqarniarlutik sianerfigi-sinnaasaannik isumaginnittuujuarsimavoq.

"Napparsimanerup nalaani aliasunneq qanigisamillu

annaasaqarnikkut aliasunneq qanigisanut qimagaasunullu sakkortoorujussuusinnaavoq. Artornartorsiorfiit qaanger-niarlugit tamatta ikiorne-qarnermik tapersersorne-qarnermillu pisariaqartits-ivugut. Kræftimik eqqugaasut ilaqutaallu qanoq kræftip sunnertarai malugisar-parput aamma Tusassimi. Taamaattumik suliniuteqar-nermut tapersersuinerput ingerlatiinnassavarput. Ukioq 2022-mi angusaris-saarluinnarluni katersui-niarneq naammassineqarsin-naasimammatt tapersiisimasut piumassutsiminnillu ikiuuttut qamannga pisumit qutsavigini-arpagut."

— Kristian Reinert Davidsen,
Tusassimi pisortaaneq

Tusass Stafeti – Powered by DHL

Covid-19-imik nunarsuarmin nappaalaneq pissuti-galugu arpaqatigiinneq ukiut marluk taamaatin-neqartareerluni aasakkut 2022-mi qulissaa Tusass arpatsitsinermik aaqqissuivoq. Stafeti tassaavoq ukiumut ataasiarluni aaqqissuunne-qartartoq ullormilu arpaffiusumi timimik aalatit-siffiusartoq, peqqissusermik ataatsimooqatigiin-nermillu pilersitseqataaffiusartoq.

Nalimigut ilassutissar-talimmik frimærki

Eqqumiitsuliortunik tusaamasaasunik suleqa-teqarluni frimærkit 24-t missaat ukiumut saqqummersittarpagut. Frimærki ataaseq tunineqartoq nalimigut 1 kr-mik ilassutitaqar-tarpoq. Nalinganut ilassutaasoq ilanngar-neqarnani inunnik isumaginninnermut siunertaqartunut sulialinnut tunniunneqar-tarpoq 100.000 kr-millu aningaasartaqarsin-

naasarluni. 2022-mi Covid-19-imut akiuiniar-nermut atatillugu Dronning Ingridip Napparsimavissuata pisortaqatigiivnut 100.000 kr Tusassip tunniuppai.

Nalimigut ilassutissartalimmik frimærki 2023-mi saqqummersinneqartussaag Danmarkimi kalaallit Peqqissartut Illuannut Tusassip pigitinniarparaa.

Ajutoorfusinnaasut

Qullersaqarfup Tusassimut ajutoorfusinnaasut suunerisa paasineqarnissaat iliuuseqarfigineqarnissaallu isumagissallugit akisussaaffigaat, taakkunani ilaatinneqarluni ajutoorfusinnaasut pingaaruteqartut minnerpaamiinnissaannik inissimatitsiniarluni ingerlaavartumik iliuusissanik ineriartortitsineq aalajangersaanerlu.

Sammasat	Ajutoorfusinnaanerisut	Iluarsiissuteqarfiginissaat
Inuit pisinnaatitaaffii	<ul style="list-style-type: none"> Inuit pisinnaatitaaffiinut pitsaangitsumik kinguneqartitsinnaasut tassaapput inuinnarnut inuussutissarsiortunullu atuisunut, kiisalu atorfinitsiniarnermi qinnuteqartunut datakkut sillimaniarneq. Taamatutaaq sulisunut suliffik isumannaatsoq peqqinnartorlu sunnerneqarsinnaavoq 	Inatsiliornerup kiisalu nunani tamaalaani malittarisassat isumaqatigiissutillu malinneqarnissaat piumasaqaataavoq. Tusass inuit pisinnaatitaaffii pillugit sammisaqarfimmik pingaartitsiarnissamik unioqqutitsisoqassagaluarpallu qisuariartussanik inuit pisinnaatitaaffiinillu ilapittuutaasunik sakkunik nassuiaassisunik politikkeqarpoq pisortanut sulisunullu pisussaaffiliisumik. Taakku saniatigut paasissutissanik sillimaniarnermut GDPR-imilu iliuutsinik nassuiaasunik aamma peqarpugut.
Inooqatigiinnikkut suleqatigiinnikkullu atugarisat	<ul style="list-style-type: none"> Suleqatigisanut ornginattuutitsineq sulisullu sulisoriinnarnissaat Napparsimalluni sulinngitsoornerit Suleqatigiit akornanni ajorti saarineq kissaatiginangitsumillu pissusilersorneq Sulineri ajutoornerit 	Imikkut tarnikkullu sulineri avatangiisit ajunngitsortaannik salliutitsineq pisortani HR-imullu Immikkoortortaarfimmi sulianut ilaalluinnarpoq. Ajutoorfusinnaasut nalaanneqannginerini ingerlaavartumik isummersortarlutillu nalilersuisarput.
Avatangiisit silallu pissusiata allanngoriar-tonera	<ul style="list-style-type: none"> Sakkortusaavinnik ingerlatsineq aserfallatsaaliinerlu Elektronikkiniq eqqagassat, igitassat, kabelit il.il. Biilit benzinamik dieselimilluunniit ingerlatillit 	Eqqagassat tutsuiginartumik illersorneqarsinnaasumillu passunneqarnissaat isumannaarneqartarpoq iliuutsini suleriaatsinilu pitsanngorsaanikkut, taamaannerani pilersuinissamut sillimaniarneq ingerlaavartumik pitsanngorsarneqartarluni piujuartitsineq tunngavigalugu nukinnik pitsaasumik atuinikkut uanilu ilanngunneqarluni biilit elbilinik faarsersornerit.
Peqquserluttuliornaveer-saartitsineq	<ul style="list-style-type: none"> Niveqatigiinnerit pisiniarnerillu Akiliilluni peqquserlutsitsineq Soqutigisat aporaaffii aamma ilaqtanik ikinngutinilluunniit salliutitsineq 	Akuersinerni ingerlatseriaatsinullu piumasaqaateqarpoq, pisiortornermullu immikkoortortaarfimmik qitiusumik ingerlatsinermi, niveqatigiinnernik ingerlaavartumik nakkutilliineq qulakkeerneqarluni. Soqutigaqaqatigiinnit avataaneersunit tunissutit utertinneqartarput imaluunniit ikiuniarnermut katersuinerit ingerlateqqinneqartarlutik

2023-mi suliniutit

Ileqqusoq malillugu siulersuisut ataatsimiinnerani siullermi suleqatigiissitsisoqarnerani ukiuni aggersuni iliuusissat sinaakkutissaannik aalajangersaasussamut pingaanersuinissamut ilisserutissamik pilersitsiviusussamik tunngavisiisoqarpoq, aammalu ESG-mik nalunaarusiortarnermi qanoq ingerlaqqittoqarnissaanik ilanngussisoqarluni.

Alloriarneq tulliuuttoq tassaavoq misissuinermut suliallu ingerlaqqinnissaannut tunngatillugu pisortaqtigiinnik peqataatitsineq.

Coding Classimik suliaq pitsaasoq ingerlatiinnerneqassaaq taamaalilluni meeqqat inuusuttullu amerlanerisut teknologiimik pilersitsinnaasalissammata.

Ineriartornitta piujuartitsinerlu tunngavigalugu nukissiuuteqarnerup atornerata pitsanngorsarnissaa nangissavarput 2023-milu stationinik sisananik allannguinissaaq naatsorsuutigalugu.

Tusassimut `Code of Conduct'-imik piviusunnortitsinissamik suleriaasissamik takussutisiiisoqarumaartoq naatsorsuutigaarput. Tusassimiinnaangitsoq kisiannili aamma suleqatigisatta akornanni inuit pisinnaatitaaffinik, sulinerimik inuussutissarsiuteqartut pisinnaatitaaffinik, avatangiisinut aamma silap pissusianut kiisalu peqquserluttuliorna-veersaartitsinerup `Code of Conduct'-imik peqarnerup qulakkiissavaa.

Tusass piujartitsinermut tunngatillugu qangaaniilli iliuuseqartarluni peqataasarpooq, tamannalu attatiinnassavarput. IT-mi piginnaasanik ilisimasaqarnerulernissamik pingaartitsiviusumi akisussaaffipput eqeersimaarfigaarput aamma siunissamut meeqqat inuusuttullu piukkunnarsarniarlugit Tusass iliuuseqqaqataavoq. Tunniussatta takusaaanarpaartaat tassaavoq Coding Class meeqqat atuarfianni meeqqanut teknologiip suuneranik koderineq aqqutigalugu ilinniartitsisarneq.

Taannaannaanngilarli, suliniutimmi tassuma aamma takutippaa teknologiip qanoq ilikkagaqarnermut, pinngortitsisinnaanermut aalanermullu tunniussaqaarsinnaanera.

Niuernikkut imminut napatinnerup saniatigut attaveqaasersuutitigut qaffasissumik pitsaassusilimmik isumannaatsumillu inuiaqatigiinnik ataqatigiilersitsisumik pilersuinissatsinnik akisussaaffeqarpugut. Sakkortusaavinni piujartitsineq tunngavigalugu nukissiuuteqarnernik eqqussinikkut qulakkiiginnassanngilarput tutsuiginartumik ingerlatsineq kisiannili aamma CO2-mik minnerusumik aniatitsinissamut anguniakkamut peqataaneq.

Suliffeqarfimmik tunniusimasumik piginnaaneqarluartumillu suleqateqarnerup ingerlaannarnissanut qilanaarpunga.

— Ulrik Blidorf, Siulersuisuni siulittaasoq

Nalunaarusiap paasisutis- sartaanik nalunaarsuut⁷

Avatangiisit - paasisutissat	Uuttuut	2022	2021	2020	2019
Piujartitsilluni nukik	KWh %	17,36	21	16	-
Eqqagassat elektroniskiusut	Ton	33	8,9	14,4	9,7
Ikummatissaq nalinginnoq	KWh %	82,64	79	84	-
Biilit elektriskit	Amerlas-susaat	4	1	-	-
Biilit hybridit	Amerlas-susaat	9	-	-	-
Biilit allat	Amerlas-susaat	116	-	-	-

Inoqatigiinneq – Inoqatigiinnermi paasisutissat

Tamakkiisumik sulisorisat	FTE	359	369	372	380
Sulinermi nuannaarneq /Sulisut nammagisimaarinninnerat	Uuttuut	80	82	84	80
Sulinermi ajutoornerit	Amerlas-susaat	6	7	0	7
Napparsimalluni sulingitsoornerit (meeqqap napparsimaneq ilann-gullugu)	FTE/%	4,8	4,3	4,3	4,1
Ilinniartut	Amerlas-susaat	18	-	-	-
Utoqqarnut aaqjissuussineq	Amerlas-susaat	1	-	-	-

⁷ Naatsorsuinnermut periutsit pillugit nalunaarusiami immikkoortut aalajangersimasut takukkit

Aqutsineq – pisortat pillugit paasisutissat	Enhed	2022	2021	2020	2019
Ataatsimeersuarnermi qinigaallutik siulersuisunut ilaasortangortut	%	40/60	40/60	40/60	40/60
Pisortaqatigiit	%	75/25	75/25	75/25	71/29
Pisortat allat	%	70/30	73/27		68/32
Pasinapiluttoqarneranik kalerriinerit	Amerlas-susaat	0	0		-

tusass

Tusass A/S
Farip Aqputaa 8
Postboks 1002
3900 Nuuk

+299 34 12 55
hr@tusass.gl
tusass.gl